

REDACTIA

Arad, Str. Aulich (Adam)

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:

pe 1 an fl. 10; pe 1/2

an fl. 5; pe 1/4 de an

1.250; pe 1 lună fl. 1.

Pentru România și străinătate:

pe an 40 franci.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Str. Aulich (Adam)

INSERTIUNILE:

pe 1 linie garmond: prima dată

7 cr.; a doua oară 6 cr.;

a treia oară 4 cr. și timbru

de 30 cr. de fiecare publi-

cațiune.

Atât abonamentele cât și

insertiunile sînt a se plăti

înainte.

Scrisori nefrancate nu se

primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Ingrați și fățarnici

(8) Dacă vr'odată un popor ar fi trebuit să fie recunoscător domnitorului său, este negreșit poporul maghiar.

Nu e pildă în istoria întregii lumi spre a ne arăta, că vre-odată să fi fost popor mai încercat, mai imbelugat cu bunătați, îngăduiri și ertări de către Împăratul-Rege Francisc Iosif. Să adăogăm imediat: și încă în mod mai nemeritat.

Li-a ertat toate păcatele săvârșite atât împotriva persoanei Sale ca părinte, chiar și osânda de moarte, dezonorarea, a întreg neamului Său, cât și cele făcute față cu ceilalți copii ai Lui. Li-a dat tot și toate să facă în casa proprie comună tuturor, ce voese și cum voese.

Și ei? Tot mai mult se dovedesc ingrați. Atât de ingrați, în cât chiar în momentul celei mai înalte duiosii, când Monarchul, după înmormântarea

Soției Sale, exprimă mulțămiri pentru simțemintele și dovezile de compătimire tuturor popoarelor, când implora Pronia cerească să fie luminate spre pace, iubire și bună înțelegere, ei se răsculau în contra acestei porniri a inimei domnitorului.

Și s'au rețoi în contra dorinței lui și numai zurbagii presei, ei însuși ministrul cultelor Wlassics în circulația sa, prin care orânduiește sfîntirea zilei de 19 Noemvrie, onomastica reposesatei Împărătese-Regine, vorbește numai de „mama națiunii noastre“; zice, că „inima mareață părintească a domnitorului aparține poporului“, adică numai unuia; pomenește numai de „tineretul de școală maghiar“, spune, că nelericita Împărătesă-Regină „a cuprins în ultima ei rugăciune fericirea națiunii noastre“, adică numai a poporului maghiar; orânduiește, că în rugăciunea

ce se va zice cu privilegiul zilei de 19 Noemvrie, „să se imploare binecuvîntarea Dumnezeuului Maghiarilor asupra poporului nostru“, adică maghiar; și încă multe alte de acestea, în cari este vorba numai de un singur popor.

Același ministru îndrumează acum print' o circulară, precum am pomenit în numărul de ieri, direcțiunile școalelor din țeară a asista cu elevii lor respectivi la serviciul divin ce va celebra în ziua de 2 Decemvrie aniversarea suirii pe Tron a Împăratului-Rege Francisc Iosif, în bisericile tuturor confesiunilor. Ei bine, ce să vedem? Cum se dovedește în cazul și privilegiul acestor copii răsfățați? Potrivit personalității duble a sufletului și caracterului său pe de o parte nebunatic, pe de alta fățarnic, circulara ministrului e concepută în termeni foarte seci, în stil curat birocratic, ca de silă, parcă ar fi vorba numai de vre-o afacere cu însemnătate de vre-o a doua sau a treia mână.

Cealaltă personalitate a psihologiei răsfățatului, furia și ingratitudea pe față, ese la iveală la Kossuthiști, cari suflă foc și pară contra ministrului, în foi și în dietă, din cauza circularului cu pricina. În

ședința de la 24 fiind interpelat în cauză Wlassici îndruga la frasa sarbede ear' independenții strigau: „Nu ne privește de loc iubileul împăratului! În ziua de 2 Decemvrie preoții n'ar trebui să apară înaintea altarului în odăjdii verzi, ci în odăjdii roșii, adică în culoarea martirilor! Ba Lentaller îi striga lui Wlassics: „Asta e trădare de patrie!“

Noi din partea noastră încă i-am putea spune ministrului cultelor, că nu credem nici lui, nici întreg guvernului, nici unui partid politic maghiar în sinceritatea și loialitatea simțemintelor lor dinastice; precum nu dau oamenii nimic pe fățarniciile copiilor răsfățați.

Pentru astfel de oameni e numai un singur leac, o singură cale de a-i pune la reson, anume ceea-ce a zis Lueger în adunarea Vienezilor, de care pomenim mai jos.

Furia „patriotică“ se manifestă în chip nu se poate... mai drastic. Opozanții, îndcoșeli kosutști, se ridică cu o rară violență împotriva ministrului Wlassics pentru dispoziția lui de a trimite la 2 Decemvrie tineretul la Te Deumul pentru Împăratul.

Vorbînd de dinasticismul ministrilor maghiari, cari în ședința dela 23 c. a Dietei au luat toți răspunderea pentru dispoziția lui Wlassics, eată ce asemănare face „Magyarország“:

„Dar' și între femeile ușoare (ne este greu să dăm traducerea fidelă cu vorba cea drastică! Red. „Tr. P.“) rar se găsește câte una atât de decăzută în moravuri, în cât mama sa însăși să și ducă fata la meșteșugul ei scârboș.“

Va să zică, în ochii patrioților patentați, ministrii maghiari, cari vor să dea tinerimei maghiare educație dinastică, îndeplinesc o meserie chiar mai scârboasă de cât a femeilor a căror nume nu se poate pronunța.

Eată unde duce... șovinismul mizerabil!

„A józan elemek“

adecă

„Elementele treaze“.

Aceste elemente ar fi notarii, solgăbi-raele, fibraele și alți slujbași români cari în adunarea de Joi a congregațiunii au votat cu stăpînirea. Lor le atribue ziarul guvernamental din loc „învingerea ungarilor asupra ultraiștilor“, și e mare, nespuse de mare bucuria în Israel, că în sfîrșit fișpanul și ceilalți din ceată au scăpat de „lidérez-nyomás“-ul — apăsarea grea — ce simțeau când se gîndea la... Krivány.

Este adevărat, că fără voturile acestor Români stăpînirea nu era să intrunească cele două treimi cât era necesar pentru a mai stoarce după popor și sutele de mii furate de Krivány.

Noi însă nici-odată n'am contat pe aceste voturi, ear pentru stăpînire e cel puțin o mare nerușinare (umilire la tot cazul este!) când se laudă că „elementele treaze“ române au scăpat situația. Pentru-că cine nu știe oare că nenorocirii de notari și ceilalți slujbași nu pot să voteze în contra stăpînirii fără ca în scurtă vreme să-și peardă pînea. Ear atîta nu le putem cere. Mai alce

că există alt mijloc de a împedica pe guvernanți să se slujească de Români când vorba e să-și scape pielea. Acest mijloc este ca alegătorii români să fie treji la cap, să nu asculte de notari și alți slujbași puși de stăpînire, ci să aleagă numai bărbați încercați, Români adeverați.

Suntem siguri, că pe viitor așa vor și face. Deja la alegerea din urmă căzut-au slujbași cu grămada. Ear blăstămăția cu Krivány și lauda lui „Aradi Közlöny“ va deschide încă și mai mult ochii Românilor.

De ce nu vorbesc însă ziarele ungu-rești despre acei Unguri adeverați — ear nu Jidani — cari au votat cu Români, pentru-că noi așa credem, „elementele treaze“ aceste sunt!?

Pentru-că le e rușine să recunoască cum numai slujbași și Jidovii susțin actualul sistem destrăbălat de la comitat.

Luăm de altfel mînușa ce ni se aruncă și facem solemnă făgăduință, că în curînd le vom dovedi patrioților că... prea se bucură de vreme!

Lueger în contra Ungurilor.

Eată o parte din vorbirea lui Lueger, de care am pomenit în Nrul dublu:

„Ceea ce se petrece și se îngăduie a se întempla în Ungaria, sunt lucruri aproape de necrezut. Acum dispăre și bietul monument de Hentzi de pe piața unde a stat până acum și va fi dus într'o grădină undeva. Nici aceasta însă nu-i îndestulește pe Unguri, în ciuda tuturor acestora tot se mai întemplă și scandaluri pe stradă. Ba ministrul houvezesc se crede chiar îndatorat a se năpusti asupra ministrului de războiu comun, fiind că acesta a vorbit despre monumentul Hentzi ca despre un monument al credincioșiei. Și cu toate aceste jidano-maghiarii ca niște bestii dau navală asupra lui Fejérvary.

„Unde au să ajungă oare astfel lucrurile? Noi vienezii am saluta cu bucurie monumentul Hentzi, dacă ar fi transferat aci, dar' cu condiție, că, dacă odată în Ungaria earăși se va face rîndueală, monumentul din nou va fi pus pe locul acela, unde Hentzi și-a vîrsat sîngele și și-a jertfit viața pentru împăratul său. (Aplause).

„Trist lucru, că în împărăția Austriei până acolo au ajuns lucrurile, că acești manifestanții sunt așa zicînd giugiuliți, răsfățați. Închipuiți-ve numai dacă așa ceva s'ar întempla în Austria! Aduceți-ve spre pildă aminte ce s'a întemplat aci, deși eu de sigur sunt un om credincios casei domnitoare (Aplause) Ungurii însă pot face ce voesc, acolo domnește Kossuth.

„Aceste triste stări de lucruri trebuie să se schimbe.

„Veni-va desigur odată vremea și pri legiul, când vom isprăvi cu haita aceasta de jidano-maghiari și vom frînge îngâmfarea acestor oameni (Aplause furtunoase). Drept și adevărat, că n'avem în Austria bărbați curajoși. De frică să nu ajungă lucrurile la ruptură, li-se fac mereu Ungurilor concesțiuni. Când odată se vor afla bărbați, cari vor zice jidano-maghiarilor: ori veți fi oameni cum se cade, ori veți fi repuși — dacă astfel se va vorbi cu Unguri, o să vedeți Dtre, că acei oameni vor birui. Curagiu trebuie să aibă fiecare om. Dacă însă dăm îndărăt dinaintea Ungurilor și tresărim de frică, dacă toți ministrii tresar, ori de câte-ori vine Bánffy aci, nici odată nu vom ajunge la nimic.

„Odată trebuie în sfîrșit să repunem îngâmfarea maghiară cu toată energia, și trebuie să arătăm, că nu suntem slugile Maghiarilor. (Aplause furtunoase.)

Revista externă.

Ginta latină.

S'a întemplat un fapt îmbucurător între Franța și Italia: după un resbel vama de vr'o 10 ani, au reușit în sfîrșit a încheia între sine o convenție comercială-vamală spre mulțămirea ambelor țeri-surori. Acest războiu economic contribuia însă mult și la relațiunile politice reci, ba uneori chiar foarte încordate între ele, pe când earăși vice-versa înclinările și alianțele lor internaționale înăspreau și mai mult războiul economic. Se înțelege, că Italia suferea în această privință neasemenat mai mult decât Franța.

Pentru a isbuti sigur cu împăcarea, negocierile urmau în cel mai mare secret, pentru-că influințele străine, ce aveau interes ba dușmănia popoarelor latine, să nu se valideze; așa de secret, încât lumea politică a fost așa zicînd surprinsă aflînd la 21 c. despre încheierea tractatului. Nu rămîne acum partea de cât ratificarea lui din parlamentelor, despre ceea-ce însă nimeni nu se îndoiește, cu tot egoismul unor cercuri capitaliste franceze influente.

Ziarul francez „Matin“ zice, că „deși în negocieri nu au fost atinse relațiunile politice ale contractanților, totuși reprezentanții își țineau de datorință a lucra pe cât se poate într'u apropiere într'e ele, care apropiere tocmai în actualele împrejurări politice internaționale poate deveni importantă“. Foia franceză adaugă, că încheierea tractatului a făcut mai ales rea impresie în Londra.

Semnificative enunțaiuni.

Cetim în „N. Fr. Presse“ de Vineri (rubrica „din străinătate“) următoarele:

„Correspondentul din Paris al lui „Nov. Vremia“ a avut o convorbire mai lungă cu un membru de frunte al oficiului de externe francez despre poziția ce a avut-o Rusia în chestiunea Fașodei și despre planurile pe viitor ale Franței. Diplomatul francez a explicat retragerea Franței în această chestie prin asigurarea din partea Rusiei, a sprigini Franța în negocierile ei cu Engliera privitor la Bar-el-Ghazal. Dacă aceste negocieri n'ar duce la rezultat, Franța totuși n'ar avea a se teme nimic de un resbel cu Engliera. Se temea Engliera n'ar birui pe Franța, pe când Rusia ar pute merge în India. Faptul însă, că Rusia nu este încă pregătită a executa o invazie în India, face anevoioasă o acțiune a Franței.

„Cu totul altfel ar sta lucrul, dacă Germania, interesele căreia pretind a aplica o lovitură Englierei, ar voi să încheie o alianță cu Rusia și Franța. Dacă Rusia ar face alianță cu Germania, Franța s'ar apleci cu bucurie acestei alianțe. Garanții pentru aceasta există destule. Atîta e cuprinsul convorbirii; ear' correspondentul foaiei rusești el însuși constată că ce schimbare însemnată s'a întemplat deja în spiritele franceze privitor la alianța cu Germania. Chiar și în cercurile naționaliste, zice, unde e șeful Déroulède, prinde rădăcini părerea, că numai într'o alianță cu Germania stă mîntuirea Franței.“

Afacerea de la Brașov.

DI Diamandi Manole publică în „Voința Națională“ următoarele:

D-le redactor!

Pentru orientarea Românilor cari se interesează de afacerea școalelor române din Brașov, această piatră nestimată a culturii românești din Ungaria și Transilvania, vă

rog să dați loc în prefiutul ziar al d-voastră la următoarea rectificare:

„Adevărul“ de Joi, 5 Noemvrie 1898, publică un „Interview cu dl. Disescu în chestia școalelor din Brașov“. În acest „interview“ i-se atribuie dlui Disescu următoarea declarație:

„Scrisoarea din Brașov ni a deslegat enigma. Prin această scrisoare am aflat că dl. Sturdza, văzând că procesul va da pe față toate cele ce s'au petrecut cu școalele românești, a intervenit prin prietenul său dl. Diamandi Manole din Brașov, ca să se convoace congresul consistorial și prin presiuni și promisiuni să se obțină retragerea mandatului acordat dlui Titu Maiorescu. Cum însă majoritatea congresului este pentru intentarea procesului, dl. Diamandi Manole a venit acolo cu o ceată de bătași și prin teroare a încercat să silească majoritatea congresului, ca să retragă mandatul.“

Nimic, dar' absolut nimic din cele expuse de dl. Disescu nu este adevărat, și dacă cuvintele dlui Disescu nu sunt născocite, ele dovedesc că dl. Disescu nu numai că nu cunoaște raporturile legale ale bisericii noastre greco-orientale din Transilvania și Ungaria, dar' nici despre situațiunea școalelor române din Brașov nu are nici cea mai puțină idee.

Înainte de toate, numirea de „congres consistorial“ e un non-sens; așa ceva la noi nici nu există. Apoi școalele române din Brașov sunt proprietatea celor două comune bisericesti din Brașov: Brașov-Scheiu (sf. Nicolae) și Brașov-Cetate (sf. Adormire). Fiecare din aceste comune bisericesti este absolut independentă în cele interne ale sale; în ale școalelor însă una nu poate hotărî nimic, dar' absolut nimic fără de cealaltă.

Eu nu aparțin comunei din Scheiu (sf. Nicolae), la care e preot părintele Vasilie Voina, ci aparțin comunei Brașov-Cetate (sf. Adormire).

Nu am, prin urmare, nici un drept de a mă amesteca în afacerile comunei bisericesti din Scheiu. Nici nu m'am amestecat. Duminecă, în 25 Octomvrie st. v., comitetul parohial din comuna bisericescă a Scheiului (sf. Nicolae), al cărui președinte este părintele Vasilie Voina, a convocat un sinod parohial, la care au drept a lua parte numai creștinii greco-orientali din acea comună. În acest sinod parohial, comitetul prezidat de d. Vasilie Voina a cerut încuviințare, ca să dea guvernului român în judecată. În sinod însă unii au combătut propunerea comitetului. Atunci președintele sinodului, văzând că propunerea comitetului va rămânea la vot în minoritate, a ridicat ședința sinodului, în mod volnic, cu toate că cei ce combăteau propunerea comitetului au cerut în toată ordinea votare. Astfel mi-s'a raportat mie despre decurgerea sinodului, și părintele Vasilie Voina va mărturisii însuși, că lucrurile întocmai astfel s'au petrecut. Eu nici nu aveam dreptul de a lua parte și nici nu am fost de față la acel sinod.

Constat deci, că sinodul acesta nu l'am convocat eu, nici nu am fost de față la el, dar' nu l'am convocat nici contrarii dărei în judecată a guvernului român, ci l'am con-

vocat tocmai aceia, cari au propus darea în judecată, și l'am convocat cu scopul indicat în ordinea de zi, adică de a cere încuviințarea sinodului pentru darea în judecată. Dar' încuviințarea aceasta, fiind sinodul disolvat, nu i-s'a dat comitetului. Poate să i-se dea în viitor, dar' în sinodul convocat în 25 Octomvrie anume spre scopul acesta, nu i-s'a dat. Deci insinuările dlui Disescu la adresa mea sunt absolut fără temei și „presiuni și promisiuni“, „ceată de bătași și teroare“ sunt simple halucinațiuni.

De alt-fel, comuna bisericescă de la Sf. Nicolae poate intenta un proces guvernului român, dacă va primi în scopul acesta încuviințarea sinodului său parohial și aprobarea Consistoriului arhiepiscopesc de la Sibiu, dar' numai în numele său și pentru daraveri de ale sale, și eu nici nu mă îndoiesc că i-se va da aceea încuviințare și aprobare. Nici odată însă comuna bisericescă de la Sf. Nicolae din Scheiu nu va putea da în judecată pe guvernul român în numele școalelor și pentru daraveri d'ale școalelor române din Brașov, căci aceste școale nu sunt proprietatea numai a bisericii Sf. Nicolae din Scheiu, ci sunt proprietatea și a bisericii Sf. Adormire din Brașov-Cetate, și fără învoirea acesteia nimic nu se poate face în treburile școalelor. Mandatul dat dlui T. Maiorescu nu l'am văzut în original. Nu știu deci, dacă acel mandat este ori ba și din partea școalelor. Dacă da, atunci cei ce au dat acest mandat au săvârșit un abus, care se poate pedepsi foarte aspru pe calea justiției. Mă mir numai că d. Maiorescu, care cunoaște relațiunile școalelor noastre, a putut primi un astfel de mandat. Cred că a făcut aceasta pe temeiul unor informațiuni false. Biserica Sf. Nicolae, dacă are ceva de pretins de la Statul Român, facă proces și să-i fie de bine; școalele noastre românești din Brașov însă, să le lase în pace, căci acestea ne sunt scumpe tuturor și nu vom lăsa, ca existența lor să fie primejduită prin uneltiri politice d'ale unor oameni cari nu știu ce fac.

Brașov, 18 Noemvrie 1898.

Diamandi I. Manole.

Din Bănat.

(Coresp. part. a „Trib. Poporului“.)

În Nr. 201 al „Tribunei Poporului“ ați adus știrea adevărată despre focul iscat în pădurile comunității de avere în foresteria Ohaba-bistra.

Această știre nu a fost adusă pentru a vătămă sau ataca pe cineva, ci pur și simplu numai de a face cunoscut faptul concret că arde pădurea. Nici nu au avut tendință de a aduce scornituri și minciuni precum se exprimă „Foaia Diecesană“ în Nr. 44 din a. c. între varietățile ei, sub titlul pompos „În interesul adevărului“:

Nu voim a ne lăsa în polemie cu organul oficial al diecesei Caransebeșului, care pe

plată bună a intrat în serviciul altora, ear' afacerile bis. diecesane le neglijează și din veața publică bisericescă numai din când în când scrie, ei acolo unde e de a se amesteca în treburile cari nici că-i compet, acolo e la loc.

Voim numai a ne exprima mirarea, cum vine „Foaia Diecesană“ a spăla rufele murdare ale altora, când susține acele neadevăruri scrise în „Interesul adevărului“; căci ar trebui să știe, că aceea ce s'a scris în „Tribuna Poporului“ despre focul mare din pădurile comunității de avere în foresteria Ohaba-bistra, din cuvânt în cuvânt sunt fapte concrete.

Și totodată voim a admonia Onor. public cetitor neorientat, a nu se lăsa sedus de vorbele de sirene ale „Foaiei Diecesane“ din Caransebeș, deoarece noi susținem sus și tare, că tot ce a scris ea „În interesul adevărului“, e un neadevăr și o minciună, cine știe cu ce tendință. Astfel de apucături mârșave, dlor de la „Foaia Diecesană“, nu sunt demne de niște bărbați serioși, cum vă arată exteriorul, și de poziția ce o ocupați.

În fine, dle Redactor, vă înștiințez că tot ce am scris în „Tribuna Poporului“, Nr. 201, în afacerea aceasta este adevărat, ear' nu scornitură tendențioasă, și adevărul cuprins acolo îl susțin mai departe.

Coresp.

NOUTAȚI

Arad, 26 Noemvrie n. 1898.

„Mangraék figyelmébe“, adică „în atenția amicilor lui Mangra“ — sub acest titlu spune „Aradi Közlöny“ de azi că ministrul de culte a trimis congregațiunilor ordinul privitor la compunerea listei preoților căror să se dea ajutor de stat. Cu mare bucurie anunță toate ziarele, că ordinul are un pasagiu care dispune a se recomanda numai „preoți cari nu păcătuesc împotriva ideii de stat“. Adecă cei cari votează în toate cu stăpânirea și se vor ticăloși până într'atâta, ca să placă solgăbiraielor. Ceea ce noi am prevăzut și am spus chiar de la început, că legea nici nu se face cu alt scop.

De cât „amicii lui Mangra“ vor veghia, ca asemeni „preoți patrioți“ să nu se ivească în șirele lor. Preferăm cu toții pe „ultraști“ în locul patrioților cu patentă.

Oaspe plăcut. Dl. Dr. Ioan Hosanu, medicul-șef al vestitei scăzi cu apă rece Graefenberg, fondată de însuși Priessnitz, a petrecut mai multe zile în mijlocul nos-

tru. Venirea și petrecerea d sale printre noi, dar' peste tot printre Români, prod. întotdeauna tuturor ce l cunosc plăcere și bucurie, dorind să-l revadă ear' cât de curând. Oaspele nostru a plecat ieri la Viena, unde va sta câteva zile.

O vorbă adevărată. În ședința parlamentului maghiar de la 23 Noemvrie deputatul Sima vorbind despre afacerea Hentzi a scris la adresa guvernului și următoarele:

Guvernul înșală pe Domnitor Să știe noi Românii astfel de aserțiuni, întrucât presa jidovească ar fi strigat după presorri.

Din tabăra lui Krivány. „P. Lloyd“ de la 25 are următoarea telegramă „specială“ din Arad:

„Adunarea generală de azi a congregației comitatense a decurs în mod foarte ritat. La ordinea zilei era luarea unui concluds privitor la aruncul suplimentar de 2% pentru acoperirea sumei de 215.000 furajii de Krivány. Românii au combătut propunerea cu înverșunare, refuzând a vota aruncul. Ștefan Pop a declarat congregația de nelegală, fiind-că n'a fost convocată în restimp cuvent. Protopopul G. zis, că dacă se iau banii de la Români dintr'un astfel de motiv, lucrul cel mai ar fi, ca fie-care să fure. Fișpanul M. dovedește legalitatea adunării generale și motivează necesitatea aruncului...“

Permisivne de-a purta decorații străine. Majestatea sa Impăratul a conces directivului de poste și telegraf Petru Opris, ca să poarte decorația Vulturul prusac clasă III.

Altă supărare. M. Sa a acordat titlul de „consilier de curte regească“ burgmeistrului Kieh Istvan, precum a decorat pe toți de basii înalți dela primăria capitalei.

Patrioții însă au descoperit și aici o vitură adusă constituțiunei. Zic că de mai sus nu există în legile ungare, cel puțin nu există acum, ei ei se obișnuia numai înainte de 1848, când Curtea regească maghiară nu exista de călărie.

De aceea sunt foarte supărați. Titlul s'a conferit de altfel din inițiativa dlui tocmai acum se împlinește 25 ani de când Buda și Pesta s'au unit într'un singur municipiu.

Un mic răspuns. „Telegraful Român“ de la 12/24 c. vrând să răspundă corresponsenților noastre din Sibiu (privitor la alegerile pentru congresul naț. bisericesc), găsește bun priiej să numească hăimă pe autorul seriei de articole ce publică întru a restabili adevărul asupra activității publice (politice și bisericesti) a decedatului Metropolit Miron Romanul, pe care d. Cosma și un proaspăt „mironist“ vor să-l prezinte cel puțin atât de mare cât a fost Șaguna.

FOIȚA „TRIBUNEI POPORULUI“

PEDEAPSA SLUJBAȘILOR NECREDINCIOȘI

Nuvelă

DE
Otto Schimelzer

Ministrul de finanțe Kankrin tocmai poruncise șfetnicului său Trubnikov să i-se facă raportul, când un slujitor intra în odaie cu un porfoliu ce cuprindea scrisorile zilnice.

Ministrul frunzări scrisorile.

„Apropos“, zise el, „postul de pereceptor general din Odessa e de ocupat. Cum ar fi acolo cu directorul nostru de vamă, Panin? Il ții D-ta de potrivit?“

„Panin e unul dintre cei mai zeloși funcționari ai noștri și greu de înlocuit aici. Dar' dacă Escelență...“

„Bine, mă voi socoti. Te rog adă-mi aminte despre aceasta, în decursul săptămânei.“

Când consilierul părăsi odaia, ministrul luă o scrisorică din portofoliu și cu fruntea încruntată o citi și o răscoli.

Scrisoarea, în puținele ei rânduri, cuprindea o arătare în potriva lui Panin. „Dacă se va revida cassa directorului de vamă, Panin, se va găsi un deficit de 140.000 ruble. Fiecare zi aduce noue pagube.“

Ministrul turbat de mânie, aruncă scrisoarea pe masă și cu pași aspri începuse a măsura odaia. Capul li vua. Simțea deja privirea cea încruntată a Țarului Nicolae, auzea deja, cum li zicea glasul aspru al împăratului, ce-ți sfășia inima: „Acesta-i acum al treilea cas în anul ăsta, Kankrine, în al țeu resort dăinuește o gospodărie ticăloasă!“

„Nu, pentru numele lui Dzeu, asta nu se poate!“ apăsă ministrul. Acestor înșelători le voi arăta eu, că-s mai cu cap de cât ei. Voiu ști eu cum să scap statul de pierderi și de jefuiri!“

Sună apoi clopoțelul și chemând servitorul zise: „Kolton are să vină!“

După vre-o câteva minute se infățoșă un băiat tiner, dar' cu fața cam îmbetrănită, cu părul negricios și creț și cu privirea ațintită. El făcu un compliment adânc și rămase apoi lângă ușă.

„Pășește mai aproape!“ i zise ministrul, care se așeză pe sofă. Iți e cunoscut Panin, directorul vamei?“

„Panin? Da, Escelență.“

„Ști tu ceva despre trau-i zilnic, cu cine și pe unde se învêrte?“

„Iwan Wassiljewits Panin,“ zise Kolton, arciundu-și ochii înspre padiment, „Iwan Wassiljewits Panin, se scoală, după cum dau eu cu socoteala, așa cam pe la zece, și așa câtră douăsprezece — după cum cred — se duce câtră vamă, unde apoi...“

„Răspunde-mi fără încunjur; știi ceva despre Panin?“

„Nu, Escelență!“

„Ai de grijă! Acum sunt unsprezece care. Aici ai douăzeci și cinci de ruble. Acum dute și caută-l pe Panin la locuința sa, sau ori și unde se va afla. Nu l scăpa apoi dinaintea ochilor, urmărește-l în tot locul și observă bine, ce face și ce drege. — Mâne pe vremea asta 'mi vei aduce știre, știre în care să mă pot încrede, pe care să mă pot întemeia. Ai priceput?“

Kolton se plecă aproape până la pământ și părăsi odaia.

În dimineața următoare, la oara hotărîtă se infățoșă înaintea șefului, ministrului de finanțe. Fața-i spunea că nu dormise și că era neodihnit.

„Ce vești aduci?“ întreba ministrul.

„La vamă nu l'am aflat pe Iwan Wassiljewits, și deoarece-mi-s'a părut îndoielnic lucru, că peste tot veni va, m'am dus la locuința lui, și am aflat că încă nu s'a dus de acasă!“

„Mai departe!“

„Așa pe la oarele 12 și jumătate Iwan Wassiljewits eși din casă, își lua un isvoicicik (birje) și se luă înspre Țutarea. Acolo a dejunat. Escelență...“

„Ei, și...“

„Voiam să spun numai că a dejunat foarte bine. Stridii, șampanie și ce mai știu eu ce. În joc însă nu avea noroc.“

„A jucat cărți?“

„Bine înțeles că da, cu sublocotenentul Kalașnikon. Însă numai o jumătate de oară. A pierdut patru sute de ruble...“

Ministrul lovi cu pumnul în masă. Kolton urmă mai departe.

„Așa pe la trei a poruncit să i-se aducă o trăsură cu trei cai și a pus în trăsura de lângă Morsko o damă.“

„Ș'apoi?“

„S'au dus apoi la insule, au prânzit, pe noapte li-au cântat țigani, au dansat, și înainte de aste cu un șert de oară ne-am reîntors împreună. Eu am șezut lângă zitiu.“

Iwan Wassiljewits s'a cam cherechit. El însă e un domn foarte plăcut și darnic, un adevărat cavalier. Bacșiurile —

„Frumos, știu destul. Acum mergi și la Pesta. Până mâne la ameazi ai vreme de odihnă. Atunci apoi iarși vei avea de grijă. Pe de-aștept înștiințarea ta.“

Când rămase singur, ministrul porunci să vină Trubnikov.

„Auzi, iubitul meu Trubnikov, noi trebuie să definitisăm chestia cu Odessa, nu curând. Ce privește pe Panin, pe care D-ta mi-l'ai recomandat, e de lipsă, ca la sum-i să mă încredințez despre activitatea lui la vamă. Putem apoi cu prilejul să să revisuiim și cassa, ceea ce înainte de plecarea lui, totuși e de lipsă. Dar' nu a voi să-mi surprind funcționarii așa pe neașteptate, de aceea D-ta vei avea bunăstare de a împărtăși în taină visita mea oficială, ca să nu întimpin piedeci. Crezi D-ta că Panin va fi gata până Marți cu lucrurile sale?“

„Nici p'un moment nu mă îndoiesc de pre asta, Escelență.“

„Bine, încunostințează-l așadar, cum Marți la ameazi voi veni, adică, după cum

Prezintă apoi pe toți amicii „Tribunei Poporului” ca supărați pentru că lumea „cu grea” s'a întors de la ei și acum la alegeri în treaga obște română ortodoxă a dat voturile oamenilor d-lui Cosma.

În privința chestiei cu „mărirea” decedatului metropolit vom avea prilej să ne aflăm complet cu nepotul „marei metropolit”.

Cât despre câștigul ce se realizează pentru ortodocșii când bărbați ca d-nii N. Cristea, Dr. D. P. Burcianu, D. Comșa, G. B. Pop, Diamandi Manole etc. sunt dați la o parte prin meschine mijloace pentru a se scoate la iveală d'alde Vasile Bologa și Arsenie Vlaicu, d'asemeni vom discuta cât mai curând.

Lupta în comitate. În cercul Sănătoșului Românii au pierdut un mandat. Alegerea s'a făcut la 16 l. c. Au reușit următorii: Pamfilu Grapini, Ieronim Slavoca, Anchedim Candale, Ioan Dologa, Dr. V. Pahone și Lazar Avram.

Șof de stat democrat. În omele de cărbuni de la Lens, în Franța, se pregătea a izbucni greva lucrătorilor. Spre a împiedica aceste evenimente, însuși presidentul Republicii dl Faure s'a dus acolo, să-i liniștească. Lucrătorii l'au întâmpinat cu strigăte de „să trăiască!” car' presidentul mulțumind le-a vorbit în mod foarte afabil, așa zicând prietenesc, spunând că a vrut anume să le aducă o dovadă că guvernul țării se îngrijește de ei. După cuvântare dl Faure s'a dus la o groapă, scoborându-se în ea la adâncime de 180 metri, îmbrăcat în costum de lucrător obicinuit.

„Cronica anului 1848”, redactată, în colaborare cu mai mulți de d. dr. E. Dăianu, despre care am mai amintit într'un alt număr, a apărut într'o voluminoasă carte (148 pag. format mare). Imbrățișează toate evenimentele petrecute în monarhie în intervalul de la 1 Aprilie și până la 30 Septembrie. Foarte pe larg se ocupă de afacerile ce privesc mai de aproape pe Români, utilizând o mulțime de izvoare (reviste, ziare și memorii). Dă, d'asemeni, atenția cuvenită și evenimentelor din principatele române. Citirea ei, și chiar consultarea, e cu folos, și rolul educativ cât se poate de evident. Nu ne îndoiim că cei cari se ocupă cu istoria vieții noastre naționale (și toți trebuie să ne cunoaștem istoria neamului) vor primi cu plăcere această publicațiune.

O carte prețioasă. Dl C. Colescu Vartic a reunit într'un frumos și elegant volum de 500 pagini, o serie de articole, sub titlul: 1848, zile revoluționare.

E cronica amănunțită și cea mai completă până acum a mării mișcări începută la 11 Iunie 1848 și care „a pregătit domnia constituțională”.

am zis, să-i spu în taină așa ca din partea Diale, și prevestește-i ceva despre Odessa, bine înțeles numai o notificare să fie.”

„Pe dată voiu pune treaba la cale, Exelență.”

„Ti mulțămesc.”

Joi iarăși s'a înfătoșat Koltov.

„Ce e nou?” întrebă ministrul.

„Totmai vin de la Iwan Wassiljewits, de la vama. De eri după amiazi Iwan Wassiljewits muncește din greu, nici nu și-a ridicat ochii de pe cărți. Numai cătră seară s'a dus în trăsura, pe o oară, la neguțătorul Smirnow.

„La neguțătorul de bucate?”

„Da, Exelență.”

„Mai departe!”

„Ca să fii scurt, Exelență, Iwan Wassiljewits a voit să aibă be la Smirnow 150 000 ruble.”

„Căpătat-a el suma?”

„Da, adecă Smirnow nu i-a numărat paralele, dar' a fâgăduit, că el, în persoană, va depune banii la cassa vamei încă Marți dimineața și să rămână în odaia laterală, ear' când un funcționar înalt va sfârși cu revidatul, Smirnow în persoană să și-i ridice iarăși.”

„Și pentru asta, Panin ce i-a fâgăduit?”

„Iwan Wassiljewits, se va muta la Odessa, să-și mute și el afacerea principală acolo. Iwan Wassiljewits cetise adecă o scrisoare

„Bine, știi destul. Așa dar' te-ai încredințat cum-că Smirnow îi va lîfera paralele?”

Aceste articole, publicate mai întâiu, în parte sau reduse, în coloanele „Voinței Naționale”, au fost revăzute, sporite și completate, așa încât în volumul apărut acum, în care se găsește adunat și coordonat un bogat material istoric, evenimentele celor 3 luni de reformă din 1848 sunt povestite aproape zi cu zi, pe baza documentelor autentice și indiscutabile.

Lucrarea dlui Colescu-Vartic, scrisă într'un stil viu și sus ținut, este de o netăgăduită valoare și foarte importantă pentru cunoașterea și înțelegerea unei epoci capitale în viața statului român, de la care începe cu temeiul prefacerea totală a statului și societății române în cei de pe urmă 50 de ani.

Nu putem decât a o recomanda cu căldură și a aduce autorului felicitări din inimă.

O rugare. Subsemnații rugăm cu tot respectul pre Onorații Domni preoți, precum și pre acei Domni marimonioși cari au primit Liste de colectare pentru edificare noii biserici din comuna noastră Câmpuri Surduc, să bine voiască a ne trimite listele cu ori și ce rezultat sau char și fără rezultat, căci servindu-ne spre legitimare, avem a ne da sama cu ele.

Mulțumind și de astă-dată binefăcătorilor noștri, am rămas cu toată stîma.

Câmpuri Surduc în Noemvrie 1898.

Pentru comuna bisericească: Ioan Budoiu, preot George Igrêș, episcop.

Vinuri falsificate. De abia se află un sat din Ardeal, în care să nu se fi trimis vinuri falsificate din Pecs, unde Jidanii fabrică tot soiul de vinuri înveninate. Până acum s'a dovedit că s'au trimis astfel de vinuri în Bistrița, Reginul săsesc, Deva, Gherla, Sănmărtin, Sighișoara, Tergul Mureșului, Făgăraș, Turda, Aiud, Alba-Iulia, Brașov, Sibiu, și împrejurimi. Sunt sate ai căror locuitori se îndeletnicesc cu cultura viilor, dar' pentru aceea în crășmele Jidanilor din sat nici când nu s'a vîndut vin adevărat. Intre acestea se numără și satul Bogata. În Oradia-mare s'au confiscat 80.000 litre de vin falsificat, ear' în Tergul Mureșului 50.000 litre. Jidanii în toate părțile au trimis vinuri, care nici când nu au vîzut vița de vie. Țărani noștri unde află că se vînd astfel de vinuri, să facă arătare împotriva cărcimariilor și a arîndașilor, pentru-ca să înceteze odată această nouă floxeră ovreească.

† George Vasilescu. Din București se anunță moartea talentatului sculptor George Vasilescu, care suferia de friguri tifoide. Era numai în vîrstă de 34 ani. Îl jeluște românimea întreagă.

Exercițiul de noapte cu voluntarii. După cum se scrie din Seghedin, în unele din seriile trecute voluntarii honvezi de acolo dimpreună cu oficerii lor au beut într'un

restaurant. După ce musica militară a încetat de a mai zice, atât voluntarii cât și oficerii s'au îndepărtat. Pe drum cătră casă însă oficerii au gândit una bună și s'au hotărît că vor ține un mic exercițiu de noapte. Unul dintre ei a strigat voluntarilor honvezi să stea pe loc, ceea ce au și făcut. După aceea cel mai bine dres dintre ei li-a comandat să facă complimente apoi „balra at” și „jobbra at” după aceea le-a comandat să facă rugăciunea, ceea ce le-a fost foarte incomod, căci ulița era plină de noroiu. După aceea atât voluntarii cât și oficerii honvezimei maghiare s'au dus cătră casă, ca după petrecere și veselie să aibă mai frumoase visuri.

Bibliografie. Tocmai acum a apărut în institutul de arte grafice Carol Göbl din București, drama originală în versuri „Albanezii” de St. Georgescu (Sergent) Prețul 3 lei.

Zilele acestea apare „Calendarul Minervei” cel mai bogat și mai frumos calendar din România. El va cuprinde peste o sută de articole instructive și interesante și peste 120 de ilustrații în diverse culori și executate cu un gust deosebit. Prin splendoarea sa deosebită, prin bogăția cuprinsului său, „Calendarul Minervei” este un adevărat eveniment în literatură calendaristică românească. Prețul 80 cruceri.

A apărut Nr. 48 din splendida revistă pentru Familie „Foaia pentru Toți” cu următorul bogat sumar:

O noapte în pădure (poesie), Duiliu Zamfirescu.—Părerii și impresii, Dumitru Stăncescu.—Cele mai scumpe lucruri pe lume, Negrino de la Jiu.—Cugetări.—Povești Irlandeze, Unic.—Aventurile colonelului Gerard (roman), A. Conan Doyle.—Care e omoritorul? (roman), Alphonse Mouraux.—Bea din cupa mea (poesie), G. Dem. Mugur.—Tribuna tinerimei.—Muzicanții orașului Brema.—Spicuri, Ney.—Snoava, Dumitru Rianu.—Ilustrația noastră.—Noutăți.—Jocuri și petreceri.—Poșta redacției.—etc. etc.

Recomandăm călduros aceasta revistă tuturor familiilor, cari doresc a citi lucruri morale și folositoare.

Un număr de probă gratis se trimite ori cui va binevoi a se adresa la administrație în str. Rotarilor Nr. 17.

Dr. Sterie N. Ciurea. X Pelikangasse — Nr. 10, Viena. Consultațiuni cu celebritățile medicale și cu specialiștii dela facultatea de medicină din Viena.

Păziți-vă sănătatea! Tuturor celor ce sufer de boale de piept, de boală de apă, de mistuire neregulată, dureri de stomac, de reumatism, guturai, durere de ochi și alte boale lăuntrice, apoi pentru boale de copii,

se recomandă cu multă căldură medicamentele Kneippiane.

Se pot căpăta de-adreptul sau prin poșta dela farmacia dlui Dr. Julius Schopper în Oravița (Krássó-Szörény m.)

Catalogul tuturor medicamentelor (leacurilor) cu prețurile lor, se trimite, la cerere, ori-cui gratis și franco din numita apotecă!

Piața Aradului.

Pastăoase. Fasole albă 6 fl. 75 cr; ologă 7.50; piștriță 5 fl 25—5 fl 50 cr. Mazere 10—12 fl. Linte 10.— fl Macul 34 fl. Cănepa 11 fl. suta de chilogram

Cucuruzul cel nou s'a trecut mult și bine. S'au vîndut 4000—5000 măsji metrice cu 3 fl 30—3 fl 45 cr. suta de chile. Cucuruz vechiu n'a fost de cât vre-o câteva carș și s'a vîndut maja metrică cu 5 fl 30—5 fl 49 cr.

Semințe: de trifoiu, roșie, din anul trecut 42—45 fl., din estan 43—52 fl., luțernă 52—68 fl., mohor 6.—6.75.

Porci: 320—380 chlg. 47 1/2—48. Ouș: 36—37 bucăți 1 fl. Galițe: găște 50—56 cr. chlg., găște Ingrășate 2.60—3 fl., pui de fript 1.10—1.40 fl. Viței: de vii vînduți 44—48 cr. chlg., de prima calitate 50—52 cr. Viței tăiați chlg.: 54—60 cr. Carnea de vită, partea dinainte 42—44 cr., dinapoi 48—54 cr. chlg.

ULTIME ȘTIRI

Paris, 25 Noemvrie.

Tractatul franco-italian.

Ambasadorul italian, contele Tornielli (mai înainte era în București. N. R.), a făcut erisite ministrului president Dupuy și ministrului de externe Delcassé, declarând amîndurora că vine în numele ministrului-president al Italiei, Pelloux, și al ministrului de externe Canevaro, pentru a exprima guvernului francez simțimentele de pretenie și de simpatie ale guvernului italian din prilegiul încheierii tractatului de comerț ce s'a încheiat.

Conferența antianarhistă.

Roma, 25 Noemvrie.

Eri după amiazi la orele 2 și jum s'a deschis conferența internațională pentru a se chibzui asupra măsurilor de luat contra anarhiștilor. Cuvîntul de deschidere l'a ținut ministrul de externe italian Canevaro, care a și fost president al conferinței. După regulament, el însuși numește de vice-presidenți pe Pasetti ambasadorul austro-ungar la Quirinal, și pe ambasadorul belgian.

Programul desbaterilor, elaborat mai înainte, a fost primit. Atîta e sigur, că ori-ce crimă săvîrșită de anarhiști va fi declarată drept crimă de rînd, și prin urmare va atrage după sine extradarea faptuito-ului.

lucrul cu amicul său Smirnow și apoi să se reculeagă undeva, așa fel, cum numai el știa.

Dar' deabea a pășit preste pragul biroului său, Smirnow s'a și aruncat asupra lui, la prins bine cu mâinile de guler și i-a sberat:

„D-Ta mai înșelat, mai înșelat amar, Iwan Wassiljewits.”

„Ce, doar' Te-a cuprins necuratul? Lasă-mă în pace! Ce ai?”

„El a luat cu sine banii... în cassă nu mai este nici măcar o copeică... sunt un om pierdut!”

„Ce e — e? a luat banii cu sine?”

„Da, și eu mă voiu duce la dînsul, și-mi voiu pretinde banii înapoi, și-i voiu povesti totul...”

„Atunci sau că te va aresta ca pe un smintit, ori te va trimite în Siberia....”

Amîndoi se uitau lung la lada banilor, când un oficiant aduce o scrisoare lui Panin, care purta pecetea ministrului de finanțe. Panin o rupse iritat. Scrisoarea îi aducea la cunoștință pensionarea lui, cu jumătatea salariului — pentru boală continuă...

Trad. de Liviu Broto.

Editor: Aurel Popovici-Barciaru.

Redactor responsabil Ioan Russu Șiriano.

Imprumuturi ieftine pe amortisație

Recomand în atențiunea on. proprietari de pământ și proprietari de case în Arad-centru, că prin mijlocirea mea pot obține până la cele mai mari sume și pe lângă condițiuni foarte favorabile

imprumuturi ieftine amortisaționale cu amortisație de 15—50 ani.

Nu comput înainte nici un fel de remunerație, convertese datorii vechi, de asemenea la dorință anticipez de la mine cheltuelile de intabulare.

Provocându-mă la faptul, că de mai mulți ani la foarte numeroși inși li-am împlinit spre cea mai mare mulțumire a lor trebuințele de împrumuturi, rog cu toată stima pe on. domni proprietari de pământ și proprietari de case, ca în propriul lor interes cu deplină încredere să se adreseze mie cu afacerile lor de împrumuturi.

Imprumuturile sunt pe camete de 4% 4¹/₂ și 5%

Institut de împrumut pe imobile și moșii 220 11—56

Szűcs F. Vilmos

ARAD, Fă-at Nr. 5, vis-à-vis cu moara Széchenyi.

CONCURS

pentru ocuparea postului de contabil la institutul de credit și economii „MUREȘANUL“, societate pe acții în M.-Radna (Cotl, Arad), care post împreună cu salariu anual de 600 fl. cuartir în localul institutului și tantiema statutară, de lângă prospect, ca succesiv i-se va urea salariul.

Recursele instruite cu documente referitoare la calificație, conduită și praxă pentru de a putea conduce independent afacerile contabilității, sunt a se trimite Direcțiunei, până inclusive 17 Decemvrie st, n. a. c. Alegerea va fi în 18 Decemvrie a. c.

Postul este a se ocupa cu 1 Ianuarie 1899.

Intărirea definitivă va urma după primul an de praxă.

M.-Radna, 23 Noemvrie 1898.

245 2—3

DIRECȚIUNEA.

„Cassa de păstrare în Mercurea“

societate pe acții.

Primește depuneri spre fructificare sub următoarele condițiuni:

1. Depuneri făcute de particulari cu anunț de 30 zile cu 5%.

2. Depuneri făcute de particulari cu anunț de 3 (trei) luni cu 5¹/₂%.

3. Depuneri făcute de biserici, școale, corporațiuni culturale, ori cu scop de binefacere cu 6%.

Permițând starea casei, depunerile se respătesc îndată și fără anunțare.

Contribuția erarială pentru sumele depuse se plătește prin institut

Regulamentul special pentru depuneri, la cerere se trimite ori-și-cui gratuit.

Depuneri, ridicări și anunțări se pot face prin poștă și se resolvă cu reîntoarcerea ei.

DIRECȚIUNEA

„Cassei de păstrare în Mercurea“

21—

SOCIETATE PE ACȚII

121

Se primesc comande pentru următoarele lucrări:

Circulare și prețuri-curente

NOTE

Opuri și Broșuri

Strada Aulich Nr. 1.

Tipografia „Tribuna Poporului“ A. P. Barcianu Arad

Prețuri foarte moderate.

Ori-ce comande se efectuează prompt.

Diferite tipărituri pentru bănci

PLICURI

Invitări, cărți de vizită, anunțuri funebre